

Social balance

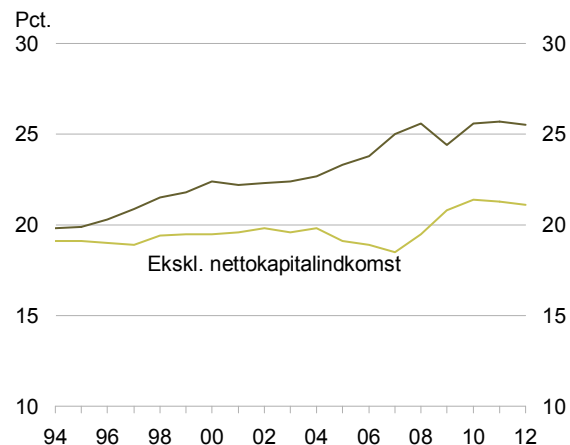
Danmark er kendetegnet ved små indkomstforskelle og en høj grad af social balance sammenlignet med andre lande. Der er fri og lige adgang til uddannelse og sundhed, og der er et socialt sikkerhedsnet for dem, der ikke har mulighed for at forsørge sig selv. Samtidig har de fleste en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet, og indkomstforskellene er relativt små. Danmark er blandt verdens rigeste og mest socialt balancerede lande.

Indkomstforskelle

Indkomstforskellene i befolkningen kan blandt andet belyses ved Gini-koefficienten, der opsummerer de samlede indkomstforskelle i ét enkelt tal mellem 0 og 1 (100 pct.), hvor 0 er udtryk for en indkomstfordeling, hvor alle har samme indkomst.

Gini-koefficienten i Danmark er for befolkningen som helhed steget fra ca. 20 pct. i 1994 til 25½ pct. i 2012. En af hovedforklaringerne på de stigende indkomstforskelle er udviklingen i nettokapitalindkomsterne, som blandt andet er påvirket af boligpriserne. Hvis der ses bort fra nettokapitalindkomsterne, er indkomstforskellene kun steget svagt, se figur 19.1.

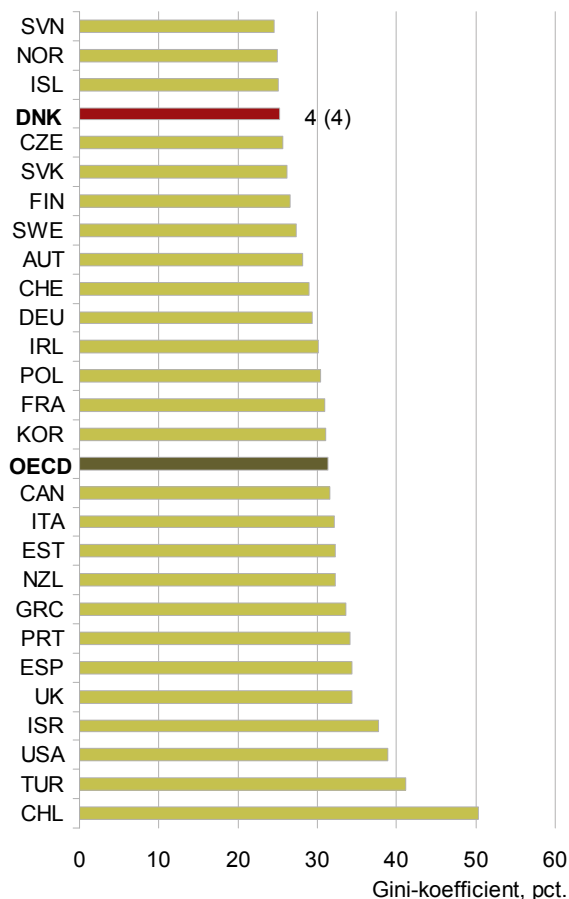
Figur 19.1 Indkomstforskelle hele befolkningen, 1994-2012

Anm.: Gini-koefficient for den årlige disponible indkomst.
Kilde: Familiernes økonomi – fordeling, fattigdom og incitament (2014).

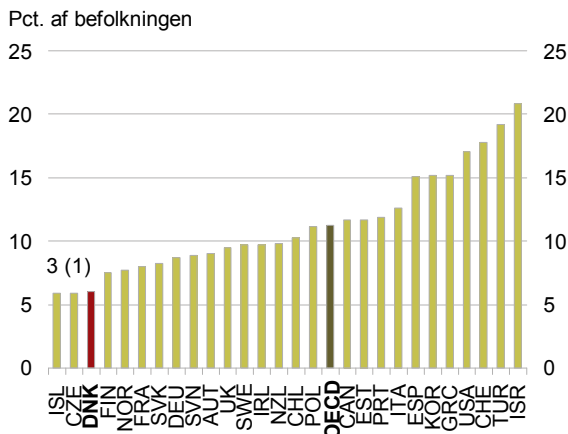
Sammenlignet med andre lande er indkomstforskellene i Danmark små. Danmark er således fortsat blandt de lande med de mindste indkomstforskelle, se figur 19.2.

Figur 19.2 Indkomstforskelle i OECD, 2011

Anm.: Gini-koefficient for den årlige disponible indkomst for hele befolkningen.
Kilde: OECD.

Sammenlignet med andre lande har Danmark en lille andel personer med relativt lav disponibel indkomst i forhold til resten af befolkningen. Således er godt 5 pct. af befolkningen i den såkaldte lavindkomstgruppe – defineret som personer med en indkomst, der ligger under 50 pct. af median-indkomsten – mens OECD-gennemsnittet er godt 10 pct., se figur 19.3.

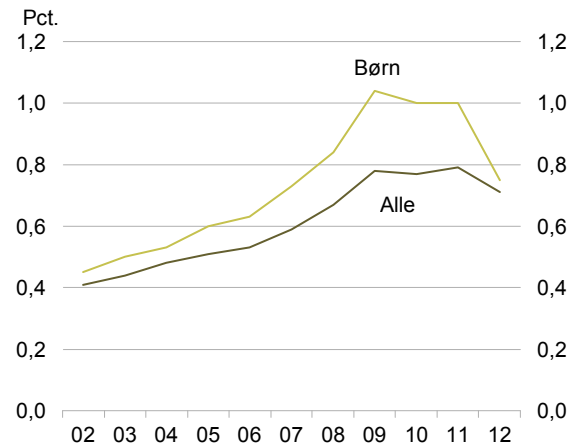
Figur 19.3 Andel i lavindkomstgruppen, 2011

Anm.: Personer med en disponibel indkomst under 50 pct. af medianindkomsten.
Kilde: OECD.

Regeringen nedsatte i 2012 et ekspertudvalg, som skulle komme med forslag til en konkret definition og metode til opgørelse af økonomisk fattigdom. Regeringen har besluttet at følge udvalgets anbefalinger, der blev offentliggjort i 2013.

Ifølge den anbefalede definition kan 39.200 personer, heraf 7.900 børn, betegnes som økonomisk fattige. Det svarer til 0,7 pct. af befolkningen, se figur 19.4.

Udviklingen i antallet af økonomisk fattige skal ses i sammenhæng med, at opgørelsen bygger på et relativt indkomstsmål. Antallet af økonomisk fattige er steget fra 16.200 personer i 1999 til 42.100 personer i 2009. Efter 2009 er antallet af økonomiske fattige stagneret og fra 2011 til 2012 ses et fald, særligt i antallet af økonomisk fattige børn. Faldet skal ses i lyset af afskaffelsen af starthjælp, kontanthjælpsloft mv.

Figur 19.4 Andel økonomisk fattige, 2002-2012

Anm.: Personer, der i tre år i træk opfylder følgende: i) den disponible indkomst er under 50 pct. af median-indkomsten, ii) familiens formue er under 100.000 kr. (2010-niveau) pr. voksen i familien, iii) personen ikke er studerende eller i familie med en studerende over 17 år.
Kilde: Familiernes økonomi – fordeling, fattigdom og incitamenter (2014).

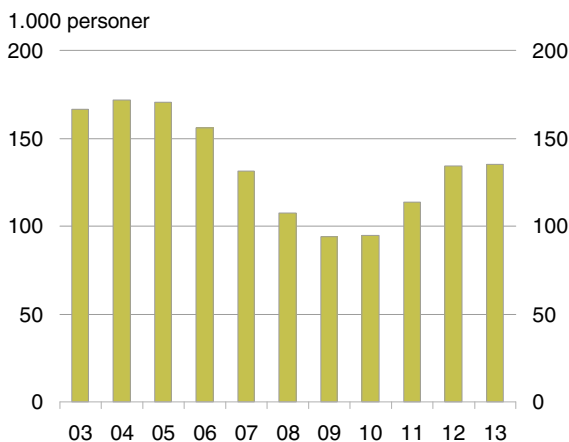
Deltagelse på arbejdsmarkedet

Den enkeltes muligheder for at forsørge sig selv og sin familie hænger tæt sammen med en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet. Personer med lav tilknytning til arbejdsmarkedet er i større risiko for at have en lav disponibel indkomst.

Nogle oplever at være væk fra arbejdsmarkedet i en periode. For langt de fleste er der tale om et midlertidigt fravær, da de hurtigt kommer tilbage i job. Der er dog enkelte, der har sværere ved at opnå en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Personer defineres som en del af arbejdsmarkedets såkaldte randgruppe, hvis de i en periode på 3 år har modtaget indkomsterstatende ydelser i mindst 80 pct. af tiden. I 2013 er der ca. 136.000 personer i randgruppen, hvilket er på niveau med 2012, se figur 19.5.

Selvom antallet af personer i randgruppen steg i forbindelse med krisen, er der i dag færre personer i randgruppen sammenlignet med i starten af 2000'erne.

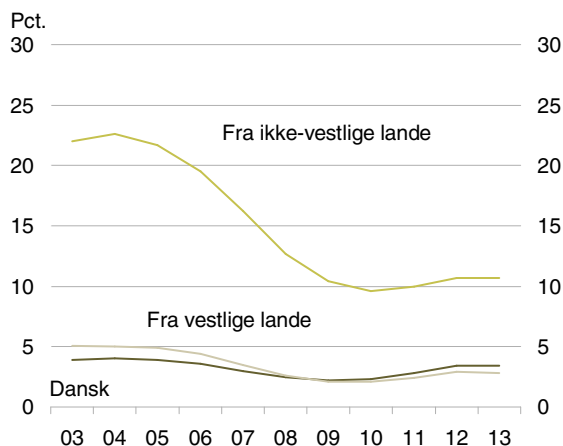
Figur 19.5 Personer i arbejdsmarkedets randgruppe, 2003-2013

Anm.: Modtagere af midlertidige indkomstrelaterede ydelser i mindst 80 pct. af tiden de seneste tre år.
Kilde: Beskæftigelsesministeriet.

Integration

Integration af indvandrere og efterkommere på arbejdsmarkedet er vigtig for samfundets sociale sammenhængskraft såvel som den enkeltes muligheder for at forsørge sig selv og sin familie.

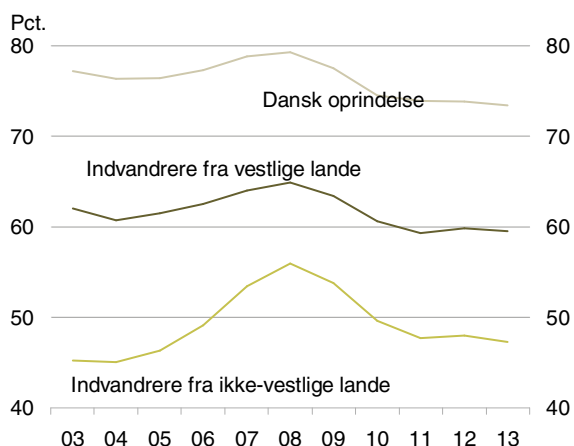
Siden 2003 har flere indvandrere og efterkommere, særligt fra ikke-vestlige lande, fået bedre tilknytning til arbejdsmarkedet. Særligt blandt indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande er der sket et stort fald i andelen, der indgår i randgruppen. I 2003 tilhørte 22 pct. i denne gruppe arbejdsmarkedets randgruppe, mens andelen i 2009 var faldet til godt 10 pct. Niveauet har herefter været nogenlunde konstant frem til 2013. Der er dog fortsat en overrepræsentation af ikke-vestlige indvandrere og efterkommere i randgruppen sammenlignet både med vestlige indvandrere og efterkommere og personer med dansk oprindelse, se figur 19.6.

Figur 19.6 Oprindelse og arbejdsmarkedets randgruppe, 18-64-årige, 2003-2013

Anm.: Personer i arbejdsmarkedets randgruppe med hhv. dansk, vestlig og ikke-vestlig oprindelse i forhold til det samlede antal 18-64-årige i de nævnte befolkningsgrupper. Figuren dækker over både indvandrere og efterkommere.

Kilde: Beskæftigelsesministeriet, beregninger på baggrund af Beskæftigelsesministeriets forløbsdatabase DREAM og Danmarks Statistik.

Beskæftigelsesfrekvensen for indvandrere og efterkommere ligger under frekvensen for personer med dansk oprindelse. Mens beskæftigelsesfrekvensen for personer med dansk oprindelse har ligget på ca. 73 pct. siden 2011, ligger frekvensen på ca. 60 pct. for indvandrere og efterkommere med vestlig oprindelse og er på ca. 47 pct. for indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig baggrund, se figur 19.7.

Figur 19.7 Beskæftigelsesfrekvens og oprindelse blandt 16-64-årige, 2003-2013

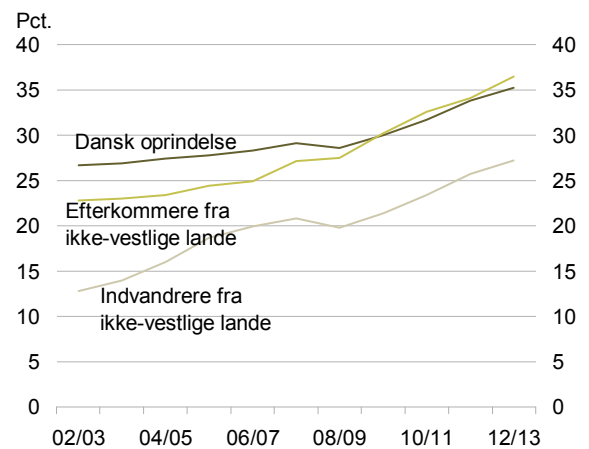
Anm.: Databrud i 2003 og 2009. Figuren dækker over både indvandrere og efterkommere.

Kilde: Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold på baggrund af Ankestyrelsens udlændingedatabase i Danmarks Statistik.

Uddannelse er vigtigt for integration og fremtidig tilknytning på arbejdsmarkedet og dermed for den enkeltes mulighed for at forsørge sig selv.

Der har generelt i perioden 2002-2013 været en stigning i andelen af 20-24-årige, der tager en videregående uddannelse. I 2012/2013 er omkring 35 pct. af de 20-24-årige, der enten har dansk oprindelse eller er efterkommere med oprindelse fra ikke-vestlige lande, i gang med en videregående uddannelse. For indvandrere i samme aldersgruppe, der har en ikke-vestlig baggrund, er andelen ca. 27 pct., se figur 19.8.

Figur 19.8 20-24-årige i gang med en videregående uddannelse, skoleår 2002/2003-2012/2013

Anm.: Kun indvandrere med mere end to års ophold er medtaget. Videregående uddannelse dækker over kort, mellemlang og lang videregående uddannelse.

Kilde: Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold på baggrund af Ankestyrelsens udlændingedatabase i Danmarks Statistik.

Gennemførte og større planlagte initiativer

Gennemførte initiativer:

- **Opfølgning på ekspertudvalg om opgørelse af fattigdom.** *Ekspertudvalg til belysning af metoder til at opgøre fattigdom og forslag til en dansk fattigdomsgrænse* afsluttede arbejdet i juni 2013. Regeringen har i maj 2014 offentliggjort publikationen *Familiernes økonomi – fordeling, fattigdom og incitamenter*, hvori der indgår en redegørelse om fattigdom i Danmark.
- **Benchmarking af den kommunale integrationsindsats.** Regeringen har i 2014 gennemført benchmarkinganalyser af kommunernes integrationsindsatser på uddannelses- og beskæftigelsesområdet. Analyserne viser, at der er store forskelle mellem kommunerne på, hvor godt nydanskere klarer sig i skolesystemet og på arbejdsmarkedet - også selvom der tages højde for kommunernes forskellige rammevilkår.
- **Reform af førtidspension og fleksjob.** Regeringen indgik i juni 2012 en bred politisk aftale om en reform af førtidspension og fleksjob. Lovforslaget der udmøntede reformen er vedtaget i december 2012. Med de nye regler styrkes indsatsen for at forebygge førtidspension, og der kan som udgangspunkt ikke tilkendes førtidspension til personer under 40 år.
- **Reform af kontanthjælpssystemet – flere i uddannelse og job.** Regeringen indgik i april 2013 en bred politisk aftale om en kontanthjælpsreform, som skal være med til at sikre, at unge får en uddannelse, og at alle mennesker bliver mødt med klare krav og forventninger, så flere får mulighed for at blive en del af arbejdsmarkedet. Samtidig sætter aftalen ind med en helhedsorienteret indsats for personer med komplekse problemer og andre med særlige problemer. Lovforslagene, der udmønter aftalen om en kontanthjælpsreform, blev vedtaget den 28. juni 2013 og trådte i kraft den 1. januar 2014.
- **Styrket modtagelse af ny-ankomne flygtninge og familiesammenførte.** Der er ved ændring af integrationsloven og lov om ansvaret for og styringen af den aktive beskæftigelsesindsats i 2013 indført en pligt for kommunerne til at tilbyde alle nyankomne flygtninge og familiesammenførte en integrationsplan, som skal bidrage til en helheds- og familieorienteret integrationsindsats. Desuden pålægges kommunerne en pligt til at tilbyde alle nyankomne flygtninge og deres familiemedlemmer en helbreds-mæssig vurdering hos en læge.
- **Ret til dækning af udgifter til tandpleje for svage grupper.** Som led i aftalen om finansloven for 2013 er der indført et nyt tilskud til dækning af udgifter til tandpleje for økonomiske vanskeligt stillede grupper.

-
- **Ny bestemmelse om hjælp til udsættelsestruede lejere.** Regeringens lovforslag om hjælp til udsættelsestruede lejere er vedtaget den 23. december 2012 og trådte i kraft den 1. januar 2013. Med den nye bestemmelse kan kommunen yde løbende hjælp til betaling af husleje i en midlertidig periode.
 - **Ny bestemmelse om midlertidig huslejhjælp unge i en udsat boligsituation på kontanthjælp mv.** I perioden 1. juli 2014 til 31. december 2017 kan kommunen yde midlertidig huslejhjælp til unge på kontanthjælp, uddannelseshjælp eller revalidering, som er i en udsat boligsituation.
 - **Sociale 2020-mål.** I september 2013 har regeringen fremlagt sin sociale 2020-plan Alle skal med - Målsætninger for de mest udsatte frem mod 2020, der indeholder i alt ni målsætninger for de socialt udsatte frem mod 2020.

Større planlagte initiativer:

- **Drøftelse af fattigdomsredegørelsen.** Regeringen har taget initiativ til, at der hvert år afholdes en drøftelse i Folketinget af den årlige fattigdomsredegørelse med inddragelse af relevante interesseorganisationer og eksperter. Den første drøftelse forventes afholdt den 25. september 2014.
 - **Afsavnsundersøgelse.** Regeringen har – i tråd med ekspertudvalgets anbefalinger – igangsat et arbejde med udvikle afsavnsindikatorer til brug for undersøgelser af omfanget af materielle og sociale afsavn blandt økonomisk fattige og andre. Metoden og afsavnsindikatorerne forventes at kunne præsenteres i efteråret 2014, og den første afsavnsundersøgelsen forventes gennemført i 2015.
-